

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně

223101010

Inventář

Archivní pomůcka č. 656

NAD č. 697

Značka archivního souboru: AO Polžice

Archiv obce Polžice

1817-1944

Zpracoval: Mgr. Jana Hrušková

Horšovský Týn 2024

I. Dějiny původce archivního souboru	3
Gemeindeamt Polschitz (Polžice, Srby, Domažlice, Česko : 1850-1945)	3
Polžice (obec : Polžice, Srby, Domažlice, Česko : působnost od 1539-1850)	8
II. Dějiny archivního souboru	10
III. Archivní charakteristika archivního souboru	10
IV. Tematický popis a obsah archivního souboru	10
V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky	11
Příloha: Seznam použitých zkratk	12
Jednotky popisu	13
Správa obecního majetku	13
Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a b...	13
Rejstřík korporativní	14
Rejstřík zeměpisný	15
Rejstřík věcný	16

I. Dějiny původce archivního souboru

Gemeindeamt Pilschitz (Polžice, Srby, Domažlice, Česko : 1850-1945)

CAM: 160635

úřad obecní a přenesené státní správy

Užití jména: úřední, němčina

Variantní označení: Gemeindeamt Pilschitz, užití: úřední, němčina
Obecní úřad Polžice, užití: úřední, čeština

Vznik, vznik zřízení/založením: 1850

předchůdce: Polžice (obec : Polžice, Srby, Domažlice, Česko : působnost od 1539-1850)

Poznámka ke vzniku: Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), provizorní zákon obecní (tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení).

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1945

Poznámka k zániku: Ústavní dekret prezidenta republiky o národních výborech a Prozatímním národním shromáždění č. 18/1944 Úředního věstníku Československého.

Vztahy:

sídlo: Polžice (Srby, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Polžice (Srby, Domažlice, Česko)

tematický celek: obecní úřady (korporace : 1850-1945)

Dějiny

Obecní úřad Polžice vykonával správu obce Polžice, která byla v letech 1850–1938 obcí soudního okresu Hostouň a politického okresu Horšovský Týn a od října 1938 do května 1945 byla přiřčena k Německu, kde v rámci Říšské župy Sudety spadala do vládního kraje Cheb, venkovský okres Horšovský Týn.

První zákonnou úpravu obecní samosprávy stanovilo tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení. Další fungování obecní samosprávy se řídilo obecním zřízením a volebním řádem z roku 1864 (č. 7/1864 ř. z.) vydanými na základě říšského rámcového zákona obecního z roku 1862 (č. 18/1862 ř. z.). Působnost obcí se dělila na samostatnou, do níž spadaly např. svobodné volby zástupců nebo hospodaření s obecním majetkem, a na přenesenou, do níž patřila všeobecná vnitřní správa, vojenské, berní či soudní záležitosti.

Po vzniku samostatné Československé republiky následovala další úprava obecní samosprávy zákony č. 75/1919 Sb., o řádu volení v obcích (později novelizován mimo jiné zákony č. 253/1922 Sb. a č. 122/1933 Sb.), a č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením. Dosavadní proporcionální volební cenzus, ve kterém váha hlasu byla určena množstvím v obci zaplacených přímých daní, byl zrušen a obecní volby se nově konaly podle zásad všeobecného, rovného, přímého a tajného volebního práva. Volilo se na základě vázaných kandidátních listin a dle zásad poměrného zastoupení.

Po přiřčení obce k Německé říši byla obecní samospráva změněna na základě německého obecního řádu (Deutsche Gemeindeordnung) z 30. ledna 1935, jenž v českém pohraničí zabraném po mnichovské dohodě vstoupil v platnost 20. 11. 1938.

Po skončení druhé světové války převzala správu obce Místní správní komise Polžice.

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál starosta, nazývaný též představený. Starosta a radní, kteří museli být alespoň dva, tvořili obecní představenstvo, zatímco jako širší orgán obecní samosprávy fungoval obecní výbor, který představenstvo ze svého středu volil. Členové představenstva byli považováni za součást výboru. Dále výbor mohl volit obecní komise, které měly poradní funkci a dohlížely na obecní podniky, jejich existenci se však v obci zjistit nepodařilo.

Od roku 1919 bylo voleno obecní zastupitelstvo (termín „výbor“ již nebyl oficiálně používán). To pak ze svého středu zvolilo obecní radu, která byla tvořena starostou, náměstkem či dvěma náměstkami starosty a radními (obrat „obecní představenstvo“ se již

rovněž přestal používat). Všichni tito funkcionáři byli chápáni i jako součást zastupitelstva. Počet členů rady, počítaje v to i starostu a náměstka/oba náměstky, byl nyní stanoven na 1/3 počtu členů zastupitelstva (zákon č. 75/1919 Sb., § 9, předposlední odstavec, § 60). Zastupitelstvo rovněž volilo obecní komise, přičemž komise finanční a komise letopisecká byly nyní ze zákona povinné (zákon č. 76/1919 Sb., § 14; resp. zákon č. 80/1920 Sb., § 2). V období po zavedení německého obecního řádu (něm. Deutsche Gemeindeordnung) z 30. 1. 1935, jenž v českém pohraničí zabraném po Mnichovské dohodě vstoupil v platnost 20. 11. 1938, byla konstituována nová obecní správa s nevolenými funkcionáři. V jejím čele stál starosta, který vedl výkon správy v naprosté a výhradní odpovědnosti, pokud zákon ve vyjmenovaných oblastech nestanovil jinak. Jako pomocníci mu podle německého obecního řádu sloužili přidělcenci (něm. Beigeordneten), kteří nahradili dřívější obecní radu. Dalšími funkcionáři obecní správy byli obecní radové (něm. Gemeinderäte). Jejich úkolem bylo zabezpečovat trvalý styk správy se všemi vrstvami obyvatelstva, vysvětlovat starostou vydaná ustanovení a zajišťovat jejich kladné přijetí ze strany veřejnosti. Zákon stanovil oblasti, které byly určeny k poradám mezi obecními radou a starostou (německý obecní řád, § 55, odst. 1).

Soupis zjištěných starostů:

Stahl Georg (doložen 1913);

Pühl Johann (doložen 1923 a 1939).

Funkce korporace

A) Samostatná působnost

1. Vlastní správa obce:

stanovení názvů ulic a prostranství, rozhodování o změně názvu obce;

označení obce místními tabulkami, provádění číslování domů;

evidence obecních příslušníků a společníků;

vedení agendy domovského práva, vystavování domovských listů;

přijímání osob do svazku obce (domovského svazku);

organizace voleb do obecního zastupitelstva, sestavování voličských seznamů;

jmenování, odvolávání a odměňování zaměstnanců obce;

vedení zápisů ze zasedání obecních orgánů a dalších dokladů organizační povahy;

konání smírčích narovnání stran prostřednictvím volených důvěrníků;

provádění dobrovolné dražby movitých věcí;

vydávání úředních vysvědčení a potvrzení, např. o zachovalosti, mravech, majetku,

plnoletosti nebo o vyrovnaní pohledávek;

vedení pamětní knihy / kroniky podle předpisů.

2. Správa obecního majetku a finanční hospodaření obce:

nabývání, pozbývání, pronájem, evidence a údržba obecního majetku movitého i nemovitého;

sestavování rozpočtu, hospodaření podle rozpočtových pravidel, sledování výsledků rozpočtového hospodaření;

vedení účetní agendy obce;

zakládání a správa obecních podniků a ústavů, které slouží k plnění veřejných úkolů obce, podpora jiných podniků a zařízení sloužících zájmu obce.

3. Péče o pořádek, bezpečnost a o veřejné potřeby obyvatel (místní policie):

dohled nad vnitřním pořádkem a bezpečností;

opatření proti rušení držby majetku, opatření proti poľnímu, lesnímu a vodnímu pychu;

spolupráce při konání policejních prohlídek;

dohled nad dodržováním všeobecné mravnosti, nedělního a svátečního klidu a nad dodržováním zákazu provozování hazardních her;

evidence osob příslušných do cizích obcí (přespolních);

kontrola pasů, vandrovních knížek, živnostenských oprávnění a osobních dokladů;

vedení evidence čeledi a služebnictva, dohled nad čeledními poměry;

dohled nad veřejnými produkcemi;

povolování tanečních zábav;

potírání týrání zvířat;

vydávání zákazu vstupu na nebezpečná místa;

zákazy zacházení s nebezpečnými látkami;

zákazy nebezpečných veřejných produkcí;

opatření k zabránění živelním pohromám, péče o oběti živelních pohrom;

preventivní opatření proti vzniku požárů;

zajištění vodních zdrojů a hasičského náradí a pomoc při likvidaci požárů a jejich

následků;
dohled nad dodržováním požárního řádu a předpisů;
spolupráce při zřizování hasičských sborů;
plnění úkolů v rámci protiletecké ochrany obyvatelstva;
stavba a údržba obecních komunikací;
vybírání silničního a mostního mýta;
dohled nad silničním provozem;
zřizování veřejných vah;
dohled nad užíváním platných měr a vah;
dohled nad dodržováním cen a cenových tax a nad zveřejňováním ceníků;
konání svépomocných zásobovacích akcí;
výkon potravní policie;
hlášení výskytu nakažlivých nemocí;
realizace protiepidemických opatření;
spolupráce při organizaci očkování;
dohled nad péčí o nemocné a postižené osoby;
organizace zdravotní péče;
péče o úpravu hygienických poměrů;
dohled nad čistotou veřejných prostranství a budov a nad odklizením odpadků;
budování kanalizace;
dohled nad hřbitovy, zřizování nekřesťanských hřbitovů;
péče o zdravé bydlení;
péče o zásobování obce pitnou vodou;
úřední prohlídky dobytka a masa;
boj proti zvířecím nákazám, budování obecních mrchovišť;
dohled nad bezpečností staveb a dodržováním stavebních předpisů;
schvalování polohopisných a parcelačních plánů;
povolování staveb.

4. Chudinská péče a péče o veřejné ústavy a zařízení:

péče o chudé, udělování chudinských podpor;
zakládání a správa obecních sociálních a humanitních ústavů;
vybírání školného;
delegování zástupců do školních rad, poskytování příspěvků do rozpočtu školních rad;
péče o zajištění škol;
podpora zřizování průmyslových škol pokračovacích a lidových škol hospodářských;
vybírání příspěvků pro potřeby církví;
spolupráce se spolky;
zřízení a správa obecní knihovny, muzea, ustavení místní osvětové komise.

B) Přenesená působnost – spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech:

podíl na publikaci všeobecně platných norem;
spolupůsobení při organizaci sčítání lidu;
spolupůsobení při organizaci voleb do vyšších zastupitelských orgánů, sestavování voličských seznamů pro volby do vyšších zastupitelských orgánů;
spolupráce při evidenci osob bez náboženského vyznání;
provádění ohlášek civilních sňatků;
sledování cizinců, evidence cizinců v hotelech a hostincích;
spolupůsobení při konání policejních hlídek;
pomoc při stíhání zločinců a dezertérů;
spolupůsobení při organizaci hnanectví;
spolupůsobení při provádění vojenské konskripce a při organizaci vojenských odvodů;
vedení evidence vojenských záložníků a dovolenců;
spolupráce při vybírání vojenské taxy;
spolupůsobení při ubytování vojska a organizaci vojenských přípravek;
spolupůsobení v péči o vojenské invalidy;
spolupůsobení při zjišťování důsledků živelních pohrom;
evidence depozit;
legalizace a vidimace listin;
spolupůsobení při vybírání daní a dávek;
spolupůsobení při vymáhání daňových nedoplatků a při exekučním řízení;
spolupůsobení při shromažďování údajů pro pozemkový katastr a při evidenci daňových poplatníků;
spolupůsobení při ochraně státních monopolů;
spoluúčast při výkonu předepsaných soudních úkonů, sepisování úmrtních protokolů;

spoluúčast při dohledu nad péčí o sirotky a nad správou jejich majetku;
oznamování narození nemanželských dětí;
oznamování mladistvých provinilců;
spolupůsobení při vyšetřování zločinů a přečinů, podávání informací soudům;
spolupůsobení při provádění soudních odhadů a dražeb;
sestavování seznamů pro volby soudních porotců;
doručování soudních obsílek a poručnických a opatrovnických dekretů;
přijímání slibů;
provádění úkonů obecního trestního senátu;
vyjádření k žádostem o povolení živnosti;
účast na kolaudaci živnostenských provozoven;
spolupůsobení při regulaci podomního obchodu;
evidence vydaných povolení k obchodní činnosti;
podávání zpráv o stavu průmyslu, živností a zemědělské výroby;
spolupůsobení při boji proti škůdcům v zemědělství;
spolupůsobení při boji proti nákazám hospodářského zvířectva, vydávání dobytčích pasů;
provádění soupisů hospodářských zvířat;
spolupůsobení při plemenitbě a zkvalitňování chovu hospodářských zvířat;
dohled nad dodržováním předpisů o lesích, myslivosti a rybářství;
sledování sociálních poměrů dětí v pěstounské péči, nemocných a invalidních osob a válečných poškozených;
zřizování obecních stravoven, ohříváren a útulen;
spoluúčast na státní péči o nezaměstnané a při organizaci veřejných prací;
spoluúčast při organizaci státní stravovací akce a při vyplácení podpor v nezaměstnanosti;
spolupůsobení v záležitostech státních starobních podpor, nemocenského a úrazového pojištění;
spolupůsobení v boji proti lichvě a černému obchodu;
dozor nad svépomocnými zásobovacími akcemi;
spolupůsobení v zásobovací agendě v systému válečného přidělového hospodářství a v době hospodářských krizí, evidence potřebných osob a distribuce přidělových lístků;
spolupůsobení při organizaci mimořádných dodávek a výkupu zemědělských produktů.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále ř. z.), provizorní zákon obecní (tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení).

Guberniální dekret č. 86/1849 českého zemského zákoníku (dále z. z. č.), návod, jak se má zavést obecní zřízení (prováděcí předpis, mj. se vzorovými formuláři některých obecních písemností).

Výnos ministerstva vnitra č. 440/1849 ř. z., kterým se nařizuje, aby politické úřady okamžitě zastavily provádění prozatímního obecního zřízení a vyčkaly na ustavení nových politických úřadů (v realizaci prozatímního obecního zřízení mají pokračovat až nově založené okresní úřady).

Vyhláška českého zemského místodržitele č. 51/1850 z. z. č., poučení o obecním zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 116/1850 ř. z., kterým se vydávají některá vysvětlení a podrobnější ustanovení k prozatímnímu obecnímu zřízení.

Nařízení ministra vnitra č. 127/1850 ř. z., kterým se prozatímně stanoví census k nabytí sousedského práva v obcích.

Nařízení ministra spravedlnosti č. 256/1850 ř. z., kterým se po dohodě s ministrem vnitra vydává poučení pro obecní představené o svěřených jim soudních úředních řízeních.

Nařízení ministra vnitra č. 46/1854 ř. z., o setrvání dosavadních obecních zastupitelstev až do nabytí účinnosti nového obecního zákona.

Císařský patent č. 58/1859 ř. z., nové obecní zřízení (v platnost vstoupila pouze ustanovení o domovském právu).

Nařízení státního ministerstva č. 261/1860 ř. z., o provedení nových voleb do obecních zastupitelstev (vyhlášení obecních voleb po pádu neoabsolutismu).

Zákon č. 18/1862 ř. z., kterým se nastiňují základní ustanovení o úpravě obecní správy.

Zákon č. 7/1864 z. z. č., obecní zřízení pro Království české a volební řád v obcích pro Království české.

Zákon č. 20/1864 z. z. č., kterým se zavádí nový stavební řád platný pro Království české (obsahuje povinnosti a pravomoci obecních orgánů - § 71, § 82nn).

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 21/1864 z. z. č., o několika tiskových chybách v novém obecním zřízení.

Oznámení Českého zemského místodržitelství č. 16/1866 z. z. č., o opravě § 87 nového obecního zřízení v českém textu.

Zákon č. 31/1868 z. z. č., kterým se mění § 1 volebního řádu v obcích Království českého.

Zákon č. 39/1868 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro Království české.
Zákon č. 44/1869 z. z. č., kterým se mění § 15 volebního řádu v obcích Království českého, vydaného dne 16. dubna 1864.
Zákon č. 45/1869 z. z. č., kterým se mění § 10 obecního zřízení.
Zákon č. 24/1873 z. z. č., kterým se zplnomocňují obce k zavedení daně ze psů.
Zákon č. 46/1874 z. z. č., kterým se přidává dodatek k § 89 obecního zřízení.
Zákon č. 87/1874 z. z. č., kterým se mění §§ 3 a 94 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 (o rozloučení a sloučení obcí; seznam obcí, jejichž rozloučení či sloučení bylo povoleno, zveřejní se v zemském zákoníku).
Zákon č. 88/1874 z. z. č., kterým se mění zákon č. 39/1868 z. z. č., přesněji řečeno poslední odstavec § 87 obecního zřízení.
Zákon č. 74/1880 z. z. č., jímž se vysvětlují a z části mění některá ustanovení obecního zřízení a volebního řádu v obcích č. 7/1864 z. z. č., a také zákona o okresním zastupitelstvu č. 27/1864 z. z. č., které se týkají započtení státních přírážek k přímým daním.
Zákon č. 5/1889 z. z. č., kterým se vydává stavební řád pro Království české, s výjimkou obcí, pro které platí stavební řád č. 40/1886 z. z. č. (obsahuje povinnosti a pravomoci obcí).
Zákon č. 10/1889 z. z. č. týkající se povolování poplatků za výslovné přijetí do svazku domovského.
Zákon č. 28/1889 z. z. č., kterým se mění §§ 42 a 87 obecního zřízení, přesněji řečeno zákon č. 39/1868 z. z. č. a zákon č. 88/1874 z. z. č.
Zákon č. 59/1893 z. z. č., kterým se mění § 3 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864, změněný zákonem č. 87/1874 z. z., a § 4 téhož obecního zřízení.
Zákon č. 60/1893 z. z. č., kterým se zrušuje zákon č. 46/1874 z. z. č. a připojuje se dodatek k § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864.
Zákon č. 43/1896 z. z. č., kterým se vkládá nový odstavec do § 89 obecního zřízení ze dne 16. dubna 1864 a do čl. I zákona z č. 60/1893 z. z. č.
Zákon č. 40/1897 z. z. č., kterým pozbývá platnosti § 85 a mění se ustanovení §§ 2 a 97 obecního zřízení pro Království české č. 7/1864 z. z. č.
Zákon č. 97/1899 z. z. č., kterým se mění § 89 obecního zřízení pro Království české č. 7/1864 z. z. č. i dodatky k tomuto ustanovení vydané.
Zákon č. 12/1901 z. z. č., kterým se mění § 87 obecního zřízení pro Království české č. 7/1864 z. z. č.
Zákon č. 75/1919 Sb., kterým se vydává volební řád v obcích Republiky československé.
Zákon č. 76/1919 Sb., novela k obecním zřízením.
Zákon č. 80/1920 Sb., o pamětních knihách obecních (povinnost obcí založit a vést pamětní knihu obecní a k založení a vedení pamětní knihy zřídit komisi).
Zákon č. 163/1920 Sb., kterým se mění § 3 zákona č. 75/1919 Sb. (řádu volení do obcí).
Zákon č. 304/1920 Sb., kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském.
Vládní nařízení č. 211/1921 Sb., kterým se provádí zákon o pamětních knihách obecních.
Zákon č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním (tzv. I. finanční novela).
Nařízení vlády č. 143/1922 Sb., k provedení zákona č. 329/1921 Sb., o přechodné úpravě finančního hospodářství obcí a měst s právem municipálním.
Zákon č. 253/1922 Sb., kterým se mění řád volení v obcích.
Zákon č. 77/1927 Sb., o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tzv. II. finanční novela, která mj. upravovala obecní přírážky k přímým daním a finanční přiděly obcím).
Vládní nařízení č. 157/1927 Sb., kterým se provádí zákon č. 77/1927 Sb.
Vyhláška ministra vnitra v dohodě s ministrem financí č. 170/1930 Sb., o aktuálním znění zákona o nové úpravě finančního hospodářství svazků územní samosprávy (tj. č. 77/1927 Sb.), po změnách podle zákona č. 169/1930 Sb. (tzv. III. finanční novely).
Vládní nařízení č. 169/1932 Sb., o pamětních knihách obecních.
Zákon č. 122/1933 Sb., změna volebního řádu v obcích (mj. prodloužení volebního období ze čtyř na šest let – čl. I., § 10; volbu starosty obce potvrzuje u obcí, jež jsou sídlem okresního úřadu, ministerstvo vnitra, u ostatních obcí zemský úřad – čl. I., § 63).
Vyhláška ministra vnitra č. 123/1933 Sb., z 15. 7. 1933, o úplném znění zákona, kterým se vydává volební řád v obcích republiky Československé (č. 75/1919 Sb.).
Zákon č. 58/1935 Sb., kterým se mění a doplňují řády volení do poslanecké sněmovny, senátu, zemských a okresních zastupitelstev a do obcí.
Zákon č. 69/1935 Sb., o finančních opatřeních v oboru územní samosprávy (tzv. IV. finanční novela, která obsahovala úpravu zákonů č. 77/1927 Sb. /tzv. II. finanční novely/ a č. 169/1930 Sb. /tzv. III. finanční novely/).
Zákon Německé říše z 30. 1. 1935, německý obecní řád (německy Deutsche

Gemeindeordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1935, s. 49–64.
Nařízení říšského ministra vnitra a říšského ministra financí z 10. listopadu 1938, o zavedení německého obecního řádu v sudetoněmeckých oblastech (tzv. Einführungsverordnung), publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1938, s. 1614–1618.

Nařízení o seznamu místních tříd pro sudetoněmecké oblasti ze 4. ledna 1939, publikováno v: Reichsgesetzblatt. Teil I, Jahrgang 1939, s. 27.

Oznámení místní třídy C v sudetoněmeckých oblastech ze 17. dubna 1939, publikováno ve: Verordnungsblatt für die sudetendeutschen Gebiete, 1939, Nr. 28, s. 712 (uvedeno, že ostatní místa patří do třídy D).

Ústavní dekret prezidenta republiky č. 18/1944 Úředního věstníku československého, o národních výborech a prozatímním Národním shromáždění (republikováno v příloze vyhlášky ministerstva vnitra č. 43/1945 Sb.).

Vládní nařízení č. 4/1945 Sb., o volbě a pravomoci národních výborů (zde mj. ustanovení o místních správních komisích – § 6).

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, fond Archiv obce Polžice.

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Bischofteinitz und Umgebung. Pilsen: Karl Hlawaty, 1913.

Adressbuch und Führer für den politischen Bezirk Bischofteinitz und Umgebung. Bischofteinitz: Jakob Mitzner, 1923.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka; JANÁK, Jan a DOBEŠ, Jan. Dějiny správy v českých zemích: od počátků státu po současnost. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005.

KLIMENT, Josef. Obecní zřízení v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: obec a její organizace, hospodářství, finance, policie, úřednictvo, knihovny, obecní volby, domovské věci, chudinství, zdravotnictví, katastr, lesy, spořitelny, zemská a okresní správa: autentické texty předpisů, výklad, judikatura nejvyšších soudů a nejdůležitější formuláře. V Praze: Právnické knihkupectví a nakladatelství V. Linhart, 1936.

MARTÍNEK, Zdeněk. Archiv obce: příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. Archivní časopis, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

Ortsbuch für den Reichsgau Sudetenland. Haida: Albert und Hanselik, [1939].

Polžice (obec : Polžice, Srby, Domažlice, Česko : působnost od 1539-1850)

CAM: 160634

úřad obecní správy s nevyhraněným názvem

Užití jména: uměle vytvořené, čeština

Variantní označení: Pollschitz, užití: uměle vytvořené, němčina

Polschitz, užití: uměle vytvořené, němčina

Působnost od: 1539

Poznámka ke vzniku: první písemná zmínka

Zánik, zánik zrušením/změnou: 1850

nástupce: Gemeindeamt Polschitz (Polžice, Srby, Domažlice, Česko : 1850-1945)

Poznámka k zániku: Stadionovo prozatímní obecní zřízení č. 170/1849 ř. z.

Vztahy:

sídlo: Polžice (Srby, Domažlice, Česko)

geografická působnost: Polžice (Srby, Domažlice, Česko)

Dějiny

Ves patřila k horšovskotýnskému panství. Po zániku patrimoniální správy v polovině 19. století převzal správu obce nově vzniklý Obecní úřad Polžice.

Vnitřní struktury korporace

V čele obce stál rychtář, který byl dosazován vrchností.

Normy - konstitutivní

Císařský patent č. 170/1849 říšského zákoníku (dále jen ř. z.), provizorní zákon obecní = tzv. Stadionovo prozatímní obecní zřízení.

Zdroje informací

Státní okresní archiv Domažlice se sídlem v Horšovském Týně, Archiv obce Polžice, ukn 1.

MARTÍNEK, Zdeněk; POKORNÝ, Radek a ŠULC, Ivo. Metodika k archivnímu zpracování fondů typu "archiv obce". Praha: odbor archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ČR, 2018 (Sborník archivních prací. Ročník LXVIII, supplementum č. 1/2018).

II. Dějiny archivního souboru

Dějiny jednotky popisu:

Nepodařilo se dohledat informace k sídlu původce, uložení dokumentů ani jejich případným ztrátám.

Přímý zdroj akvizice:

V knize přírůstků se nepodařilo nalézt záznam o převzetí, pravděpodobně však byly archiválie převzaty z Místního národního výboru Polžice v roce 1959 společně s dalšími dokumenty místního národního výboru.

III. Archivní charakteristika archivního souboru

Způsob uspořádání:

Z důvodu absence spisového plánu původce bylo pro vytvoření inventárního seznamu použito umělé pořadací schéma uvedené v příloze č. 2 metodického pokynu č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (č. j. MV-35224-1/AS2017). Vzhledem ke stavu zachování archivního fondu bylo schéma značně zjednodušeno (vypuštěny nadbytečné série). Inventární seznam je členěn na dvě série podle typu vykonávané agendy.

Z hlediska stavu zachování lze archivní fond označit za torzovitý. Dosud bylo jako součást nezpracovaného archivního fondu evidováno 19 úředních knih, avšak při pořádání bylo zjištěno, že došlo k záměně německých názvů obcí Polschitz a Potzowitz, takže 17 úředních knih o celkové metráži 0,17 bm bylo přesunuto do archivního fondu Archiv obce Pocinovice (Horšovský Týn), NAD 347 (čj. SOAP/10-97/2024).

V důsledku vnitřního přesunu a přemanimulování fondu došlo ke změně počtu evidenčních jednotek a ke změně metráže.

Na základě diplomatického rozboru byl časový rozsah nedatovaných archiválií stanoven odhadem.

Budoucí přírůstky:

Neočekávají se.

Fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky:

Celkový stav archiválií odpovídá jejich stáří. Poškození je patrné především u knih ukn 1 a 2 (konkrétní charakter poškození je uveden u konkrétních jednotek popisu).

Charakter poškození:

trhlíny, přelomení; prachem

Pravidla zpracování:

Základní pravidla pro zpracování archiválií ver. 3.1. Vyšlo v Metodickém pokynu č. 4/2022 odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra.

Metodický pokyn archivní správy č. 1/2017 k archivnímu zpracování fondu typu „Archiv obce“ (čj. MV-35224-1/AS-2017).

Metodický pokyn ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek (čj. SOAP/006-0767/2010) z 12. 3. 2010 včetně dodatků.

IV. Tematický popis a obsah archivního souboru

Tematický popis:

Archivní fond poskytuje pouze kusé informace k politickým, hospodářským, sociálním a správním dějinám obce Polžice.

V parcelním protokolu (ukn 2) je možné dohledat jména majitelů pozemků a k několika

domům se dochoval i závodový list týkající se šetření o používání půdy (kar 1/4).

Jazyk archivního souboru (v evidenci NAD):

němčina

Počet zpřístupněných evidenčních jednotek:

Evidenční jednotka	Počet	Datace
úřední knihy	2	1817–1898
kartony	1	[1915]–1944

V. Záznam o uspořádání archivního souboru a sestavení archivní pomůcky

Informace o zpracování:

V říjnu 2023 archivní fond uspořádala, zinventarizovala a archivní pomůcku prostřednictvím softwarové aplikace ELZA vytvořila Jana Hrušková.

Prameny a literatura:

Viz Zdroje informací v I. kapitole.

Zpracovatel jednotky popisu: Hrušková, Jana, Mgr. (působnost od 2011-)

Datum popisu: 4. 10. 2024

Seznam použitých zkratk

bm	běžný metr
kar	karton
NAD	Národní archivní dědictví
poř. č.	pořadové číslo
ř. z.	říšský zákoník
ukn	úřední kniha
úrov.	Úroveň
z. z. č.	český zemský zákoník

Úrov.	Označení Obsah	Poř. č.	Ukládací číslo Datace
	223101010/697	1	
	Archiv obce Polžice geografický objekt: Polžice (Srby, Domažlice, Česko) obecný pojem: obecní úřady (korporace : 1850-1945)		
1	1	2	
	Správa obecního majetku		
2	1//1	3	ukn 1
	Kniha obecních počtů 1817-1898 <i>Gemeinde Pollschitz</i> němčina; kožená vazba zdobená prolisy šířka: 115 mm, výška: 185 mm fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: uvolněná vazba, kniha poškozena prachem charakter poškození: trhliny, přelomení, prachem		
3	1//1/1	4	
	Evidence plateb a dluhů 1817-1852 úřední kniha původce: Polžice (obec : Polžice, Srby, Domažlice, Česko : působnost od 1539-1850)		
3	1//1/2	5	
	Evidence zaplacených daní a příjmů z fondů 1852-1898 úřední kniha		
2	1//2	6	kar 1/1
	Komunální půjčka 1932-1939		
1	2	7	
	Spolupůsobení ve státních, všeobecně správních a bezpečnostních záležitostech		
2	2//1	8	ukn 2
	Parcelní protokol 1873-1881 fyzický stav jednotky popisu a technické požadavky: chybí desky a část prvního listu, listy jsou potrhane a špinavé charakter poškození: trhliny, přelomení, prachem		
2	2//2	9	kar 1/2
	Pozemková daň [1915]-[1930]		
2	2//3	10	kar 1/3
	Výpis z pozemkové knihy pro dům čp. 45 1937		
2	2//4	11	kar 1/4
	Závodové listy k soupisu o používání půdy 1944 tematický popis jednotky popisu: Pro domy čp. 10, 35, 36, 39, 40, 41, 42 a 50.		

Rejstřík korporativní

Gemeindeamt Pilschitz (Polžice, Srby, Domažlice, Česko : 1850-1945), úřad obecní a přenesené státní správy

1

Polžice (obec : Polžice, Srby, Domažlice, Česko : působnost od 1539-1850), úřad obecní správy s nevyhraněným názvem

4

Rejstřík zeměpisný

Polžice (Srby, Domažlice, Česko)

1

Rejstřík věcný

obecní úřady (korporace : 1850-1945)

1

Název archivní pomůcky: Archiv obce Polžice

Značka archivního souboru: AO Polžice

Časové rozmezí archivní pomůcky: 1817–1944

Počet evidenčních jednotek zpřístupněných archivní pomůckou: 3 (ukn, 2, 1817–1898; kar, 1, [1915]–1944)

Počet jednotek popisu, které lze na základě archivní pomůcky zpřístupnit: 11

Rozsah archivní pomůckou zpřístupněných archiválií: 0,05 bm

Stav archivní pomůckou zpřístupněných archiválií ke dni: 4. října 2024

Zpracovatel archivního souboru: Mgr. Jana Hrušková

Archivní pomůcku sestavil: Mgr. Jana Hrušková

Počet stran archivní pomůcky: 17

Archivní pomůcku schválil: Mgr. Radka Kinkorová, 4. října 2024 (čj. SOAP/10-720/2024)